

ვოლფგანგ
ბორხერტი

მთხრობები

ვთქვამთ ბოროტობას

მთხრობები

თარგმნა ნინო ბაქრაძემ

2016

ISBN 978-9941-0-9601-3

ვოლფგანგ ბორხერტი

(1921-1947) იყო გერმანელი მწერალი. იგი ქალაქ ჰამბურგში მასწავლებლისა და მწერლის ოჯახში დაიბადა. პირველი ლექსები ჩვიდმეტი წლისამ ადგილობრივ გაზეთში გამოაქვეყნა. ერთხანს მსახიობობდა, ვიდრე 1941 წლის ივნისში ჯარში არ გაიწვიეს. იბრძოდა აღმოსავლეთის ფრონტზე, სადაც დიფტერიით დაავადდა. არმიაში სამსახურისთვის თავის არიდების

ბრალდებით ციხეში ჩასვეს და სასიკვდილო განაჩენიც გამოუტანეს, რაც მალევე რვათვიანი პატიმრობით შეუცვალეს, მაგრამ სასჯელის ვადის ამოწურვამდე ისევ ფრონტზე დააბრუნეს - გერმანიას პატიმრებზე მეტად ჯარისკაცები ესაჭიროებოდა. ომში მიღებულმა ჭრილობებმა და გადატანილმა სნეულებებმა სამუდამოდ დაასვა მის ჯანმრთელობას დაღი. მკურნალობის შემდეგ ბორხერტი ფრონტზე მოქმედ თეატრს შეუერთდა. მეორედ გებელსის პაროდიის შესრულებისთვის დააპატიმრეს. 1945 წლის გაზაფხულზე ფრანგების მიერ გათავისუფლებული ბორხერტი მათსავე ტყვეთა ბანაკში აღმოჩნდა, რომელსაც გაქცევით დააღწია თავი. ომის დამთავრების შემდეგ ის ჰამბურგის თეატრში მუშაობდა. გარდაიცვალა ბაზელის ჰოსპიტალში 26 წლისა.

ვ. ბორხერტს დაწერილი აქვს: ლექსები, მოთხრობები და პიესები.

Die Küchenuhr

Sie sahen ihn schon von weitem auf sich zukommen, denn er fiel auf. Er hatte ein ganz altes Gesicht, aber wie er ging, daran sah man, dass er erst zwanzig war. Er setzte sich mit seinem alten Gesicht zu ihnen auf die Bank. Und dann zeigte er ihnen, was er in der Hand trug.

Das war unsere Küchenuhr, sagte er und sah sie alle der Reihe nach an, die auf der Bank in der Sonne saßen. Ja, ich habe sie noch gefunden. Sie ist übriggeblieben.

Er hielt eine runde tellerweiße Küchenuhr vor sich hin und tupfte mit dem Finger die blau gemalten Zahlen ab.

Sie hat weiter keinen Wert, meinte er entschuldigend, das weiß ich auch. Und sie ist auch nicht besonders schön. Sie ist nur wie ein Teller, so mit weißem Lack. Aber die blauen Zahlen sehen doch ganz hübsch aus, finde ich. Die Zeiger sind natürlich nur aus Blech. Und nun gehen sie auch nicht mehr. Nein. Innerlich ist sie kaputt, das steht fest. Aber sie sieht noch aus wie immer. Auch wenn sie jetzt nicht mehr geht.

Er machte mit der Fingerspitze einen vorsichtigen Kreis auf dem Rand der Telleruhr entlang. Und er sagte leise: Und sie ist übrig geblieben.

Die auf der Bank in der Sonne saßen, sahen ihn nicht an. Einer sah auf seine Schuhe und die Frau sah in ihren Kinderwagen.

სამზარეულოს საათი

შორიდანვე დაინახეს მათკენ მომავალი, მაშინვე თვალში მოხვდათ. სახე სრულიად მობერებოდა, მაგრამ სიარულზე ემჩნეოდა, რომ მხოლოდ ოცი წლის თუ იქნებოდა. თავისი მობერებული სახით მათ გრძელ სკამზე გვერდით მიუჯდა. და მაშინლა აჩვენა, რაც ხელში ეჭირა.

„ეს ჩვენი სამზარეულოს საათი იყო“, თქვა მან და მზეზე, გრძელ სკამზე მსხდომთ სათითაოდ მოავლო თვალი. „დიახ, ვიპოვე. გადარჩა“.

მრგვალი, თეფშივით თეთრი სამზარეულოს საათი ზევით აღმართა და ცისფრად მოხატულ ციფრებზე თითები აათამაშა.

„ახლა არანაირი ფასი აღარ აქვს“, თქვა მან თავის მართლებით, „ეს მეც ვიცი. არც განსაკუთრებით ლამაზია. თეთრი თეფშივითაა, მაგრამ ცისფერი ციფრები მაინც მშვენივრად გამოიყურება, მე ასე მგონია. ისრები რა თქმა უნდა თუნუქისაა, ისიც გაჩერდა. ჰო, მექანიზმი მოეშალა, ეს ნაღდია, მაგრამ ჯერ ისევე გამოიყურება, როგორც ადრე. ახლაც კი, როცა აღარ მუშაობს“.

თითის წვერით ფრთხილად შემოხაზა წრე საათის კიდის გასწვრივ და ხმადაბლა თქვა: „გადარჩა“.

ვინც მზის გულზე სკამზე იჯდა, მისთვის არ შეუხედავს. ერთი მათგანი თავის ფეხსაცმელს უყურებდა და ქალი კი ბავშვის ეტლს დასცქეროდა.

მერე ვიღაცამ იკითხა:

„მართლა ყველაფერი დაკარგეთ?“

„დიახ, დიახ“, მიუგო ცოცხლად, „წარმოიდგინეთ, ყველაფერი! მხოლოდ ეს გადარჩა“. და საათი კვლავ ზევით

Dann sagte jemand:

Sie haben wohl alles verloren?

Ja, ja, sagte er freudig, denken Sie, aber auch alles! Nur sie hier, sie ist übrig. Und er hob die Uhr wieder hoch, als ob die anderen sie noch nicht kannten.

Aber sie geht doch nicht mehr, sagte die Frau.

Nein, nein, das nicht. Kaputt ist sie, das weiß ich wohl. Aber sonst ist sie doch noch ganz wie immer: weiß und blau. Und wieder zeigte er ihnen seine Uhr. Und was das Schönste ist, fuhr er aufgeregt fort, das habe ich Ihnen ja noch überhaupt nicht erzählt. Das Schönste kommt nämlich noch: Denken Sie mal, sie ist um halb drei stehen geblieben. Ausgerechnet um halb drei, denken Sie mal!

Dann wurde Ihr Haus sicher um halb drei getroffen, sagte der Mann und schob wichtig die Unterlippe vor. Das habe ich schon oft gehört. Wenn die Bombe runtergeht, bleiben die Uhren stehen. Das kommt von dem Druck.

Er sah seine Uhr an und schüttelte den Kopf. Nein, lieber Herr, nein, da irren Sie sich. Das hat mit den Bomben nichts zu tun. Sie müssen nicht immer von den Bomben reden. Nein. Um halb drei war etwas ganz anderes, das wissen Sie nur nicht. Das ist nämlich der Witz, dass sie gerade um halb drei stehen geblieben ist. Und nicht um Viertel nach vier oder um sieben. Um halb drei kam ich nämlich immer nach Hause. Nachts, meine ich. Fast immer um halb drei. Das ist ja gerade der Witz.

აღმართა, თითქოს დანარჩენებს ჯერ არ დაენახათ.

„მაგრამ ის ხომ აღარ მუშაობს“, თქვა ქალმა.

„არა, არა, აღარ მუშაობს. გაფუჭდა, ეს ვიცი, მაგრამ სხვამხრივ ისევ უნინდებურად გამოიყურება: თეთრ-ცისფერი“. კვლავ დაანახა მათ თავისი საათი. „ყველაზე საინტერესო კი“, გააგრძელა მან, „თქვენთვის ჯერ არ მითქვამს. საინტერესო ის არის, წარმოიდგინეთ, სამის ნახევარზე გაჩერდა, ზუსტად სამის ნახევარზე, წარმოიდგინეთ!“

„მაშ თქვენი სახლი ნამდვილად სამის ნახევარზე დაიბობმა“, თქვა კაცმა და ქვედა ტუჩი მედიდურად წინ წამოსწია: „ხშირად გამიგია. ბომბის დაცემის დროს საათები ჩერდება. ამას დარტყმის ძალა იწვევს“.

ბიჭმა თავის საათს დახედა და ჩაფიქრებულმა თავი გააქნია. „არა, ბატონო ჩემო, არა, ცდებით. ბომბი არაფერ შუაშია. მუდამ ბომბს ვერ დაბრალებთ. არა. სამის ნახევარზე სხვა მდგომარეობა იყო, მაგრამ თქვენ ეს არ იცით. საქმეც სწორედ ეს არის, რომ ზუსტად სამის ნახევარზე გაჩერდა და არა ხუთის თხუთმეტ წუთზე, ან შვიდზე. ზუსტად სამის ნახევარზე ვბრუნდებოდი ხოლმე სახლში, ღამეს ვკულისხმობ. თითქმის ყოველთვის სამის ნახევარზე. საქმეც ამაშია“.

დანარჩენებს გადახედა, მაგრამ მათ თვალი მოარიდეს. ერთ მხერასაც ვერ წააწყდა.“ მაშინ გაჩერდა საათი: იმ დროს, რა თქმა უნდა, ჭამა მინდოდა ხოლმე, ასე არ არის? და მეც მაშინვე სამზარეულოში შევდიოდი. საათი კი ზუსტად სამის ნახევარს უჩვენებდა. მერე კი მოდიოდა დედაჩემი. რაც შემეძლო ვარს უხმაუროდ ვაღებდი, მაგრამ ის მაინც იგებდა და როცა ბნელ სამზარეულოში საჭმელს ვეძებდი, უცებ სინათლე ინთებოდა. ის კი თავის შალის

Er sah die anderen an, aber sie hatten ihre Augen von ihm weggenommen. Er fand sie nicht. Da nickte er seiner Uhr zu: Dann hatte ich natürlich Hunger, nicht wahr? Und ich ging immer gleich in die Küche. Da war es dann fast immer halb drei. Und dann, dann kam nämlich meine Mutter. Ich konnte noch so leise die Tür aufmachen, sie hat mich immer gehört. Und wenn ich in der dunklen Küche etwas zu essen suchte, ging plötzlich das Licht an. Dann stand sie da in ihrer Wolljacke und mit einem roten Schal um. Und barfuss. Und dabei unsere Küche gekachelt. Und sie machte ihre Augen ganz klein, weil ihr das Licht so hell war. Denn sie hatte ja schon geschlafen. Es war ja Nacht.

So spät wieder, sagte sie dann. Mehr sagte sie nie. Nur: So spät wieder. Und dann machte sie mir das Abendbrot warm und sah zu, wie ich aß. Dabei scheuerte sie immer die Füße aneinander, weil die Kacheln so kalt waren. Schuhe zog sie nachts nie an. Und sie saß so lange bei mir, bis ich satt war. Und dann hörte ich sie noch die Teller wegsetzen, wenn ich in meinem Zimmer schon das Licht ausgemacht hatte. Jede Nacht war es so. Und meistens immer um halb drei. Das war ganz selbstverständlich, 1 fand ich, dass sie mir nachts um halb drei in der Küche das Essen machte. Ich fand das ganz selbstverständlich. Sie tat das ja immer. Und sie hat nie mehr gesagt als: So spät wieder. Aber das sagte sie jedes Mal. Und ich dachte, das könnte nie aufhören. Es war mir so selbstverständlich.

ჟაკეტითა და წითელი თავსაფრით ფეხშიშველი იდგა, მუდამ ფეხშიშველი. თანაც სამზარეულოს იატაკზე ფილა იყო დაგებული. კაშკაშა შუქზე თვალები უწვრილდებოდა, რადგან ნამძინარევი იყო. ეს ხომ ღამე ხდებოდა.

„კვლავ ასე გვიან“, ამას იტყოდა, მეტს არაფერს. მხოლოდ: „კვლავ ასე გვიან“. მერე ვახშამს გამითობდა და მიყურებდა, როგორ ვჭამდი. თან ფეხებს ერთმანეთზე ისრესდა, რადგან იატაკი ცივი იყო. ღამით ფეხზე არასდროს იცმევდა. და იქამდე იჭდა ჩემთან ერთად, ვიდრე არ დავნაყრდებოდი. ჩემს ოთახში შუქს რომ ჩავაქრობდი, მესმოდა, როგორ ალაგებდა სუფრას. ასე ხდებოდა ყოველ ღამე და უმეტესად სამის ნახევარზე. მეგონა, სრულიად ჩვეულებრივი ამბავი იყო, რომ ღამის სამის ნახევარზე სამზარეულოში საჭმელს მიმზადებდა. ეს სრულიად ბუნებრივი რამ მეგონა. ის ხომ ყოველთვის ასე იქცეოდა და არასოდეს უთქვამს ამაზე მეტი: „კვლავ ასე გვიან“. ამას კი ყოველთვის ამბობდა და მეგონა, რომ სულ ასე იქნებოდა. ეს ისე ჩვეულებრივი რამ მეგონა. ყველაფერი ხომ მუდამ ასე იყო“. სკამზე მსხდომთა შორის წამიერად სრული სიჩუმე ჩამონვა. მერე ხმადაბლა თქვა: „და ახლა?“ დანარჩენებს გადახედა, მაგრამ არავინ უყურებდა. მაშინ საათის ლურჯ-თეთრ, მრგვალ „სახეს“ მიუგო ხმადაბლა: „ახლა, ახლა კი ვიცი, რომ ეს სამოთხე იყო“. სკამზე გასუსულები ისხდნენ. ქალმა: „და თქვენი ოჯახი?“

მან დაბნეულმა გაუღიმა: „თქვენ ჩემს მშობლებს გულისხმობთ? დიახ, ისინიც წავიდნენ, ყველაფერი გაქრა. ყველაფერი, თქვენ წარმოიდგინეთ, ყველაფერი განადგურდა.

შეცბუნებული უღიმოდა ხან ერთს, ხან მეორეს, მაგრამ

Das alles war doch immer so gewesen. Einen Atemzug lang war es still auf der Bank. Dann sagte er leise: Und jetzt? Er sah die anderen an. Aber er fand sie nicht. Da sagte er der Uhr leise ins weißblaue runde Gesicht: Jetzt, jetzt weiß ich, dass es das Paradies war. Das richtige Paradies. Auf der Bank war es ganz still. Dann fragte die Frau: Und Ihre Familie?

Er lächelte sie verlegen an: Ach, sie meinen meine Eltern? Ja, die sind auch mit weg. Alles ist weg. Alles, stellen Sie sich vor. Alles weg.

Er lächelte verlegen von einem zum anderen. Aber sie sahen ihn nicht an.

Da hob er wieder die Uhr hoch und lachte. Er lachte: Nur sie hier. Sie ist übrig. Und das Schönste ist ja, dass sie ausgerechnet um halb drei stehen geblieben ist. Ausgerechnet um halb drei.

Dann sagte er nichts mehr. Aber er hatte ein ganz altes Gesicht. Und der Mann, der neben ihm saß, sah auf seine Schuhe. Aber er sah seine Schuhe nicht. Er dachte immerzu an das Wort Paradies.

არავინ უყურებდა.

მერე ისევ ასწია საათი ზემოთ და სიცილი აუტყდა. იცინოდა: „მხოლოდ აი ეს, ეს გადარჩა და საოცარი ის არის, რომ ზუსტად სამის ნახევარზე გაჩერდა. ზუსტად სამის ნახევარზე“.

მერე ხმა აღარ ამოუღია. სახე სრულიად დაბერებოდა. მის გვერდით რომ ვაცი იჯდა, თავის ფეხსაცმელს დასცქეროდა, მაგრამ ვერც კი ხედავდა. ის კვლავ ერთ სიტყვაზე ფიქრობდა – სამოთხე.

Das Brot

Plötzlich wachte sie auf. Es war halb drei. Sie überlegte, warum sie aufgewacht war. Ach so! In der Küche hatte jemand gegen einen Stuhl gestoßen. Sie horchte nach der Küche. Es war still. Es war zu still, und als sie mit der Hand über das Bett neben sich fuhr, fand sie es leer. Das war es, was es so besonders still gemacht hatte: sein Atem fehlte. Sie stand auf und tappte durch die dunkle Wohnung zur Küche. In der Küche trafen sie sich. Die Uhr war halb drei. Sie sah etwas Weißes am Küchenschrank stehen. Sie machte Licht. Sie standen sich im Hemd gegenüber. Nachts. Um halb drei. In der Küche.

Auf dem Küchentisch stand der Brotteller. Sie sah, dass er sich Brot abgeschnitten hatte. Das Messer lag noch neben dem Teller. Und auf der Decke lagen Brotkrümel. Wenn sie abends zu Bett gingen, machte sie immer das Tischtuch sauber. Jeden Abend. Aber nun lagen Krümel auf dem Tuch. Und das Messer lag da. Sie fühlte, wie die Kälte der Fliesen langsam an ihr hoch kroch. Und sie sah von dem Teller weg.

"Ich dachte, hier wäre was," sagte er und sah in der Küche umher.

"Ich habe auch was gehört," antwortete sie, und dabei fand sie, dass er nachts im Hemd doch schon recht alt aussah. So alt wie er war. Dreiundsechzig. Tagsüber sah er manchmal jünger aus. Sie sieht doch schon alt aus, dachte er, im Hemd sieht sie doch ziemlich alt aus. Aber das liegt vielleicht an den

პური

მოულოდნელად გაეღვიძა. სამის ნახევარი იყო. დაფიქრდა, რას უნდა გაეღვიძებინა. ჰო! სამზარეულოში ვიღაც სკამს გადააწყდა. იქით მიაყურადა. სიჩუმე იყო. მეტისმეტი სიჩუმე იყო და როცა მან ხელი თავის გვერდით სანოლზე მოათვათურა, ცარიელი აღმოჩნდა. ეს იყო, რამაც გამოიწვია სანსაკუთრებელი სიჩუმე; მისი სუნთქვა აკლდა. ქალი წამოდგა და სიბნელებში სამზარეულოსკენ წაფრატუნდა. იქ შეხვდნენ ერთმანეთს. სამის ნახევარი იყო. მან რაღაც თეთრი სილუეტი დაინახა სამზარეულოს კარადასთან. შუქი აანთო. ისინი პერანგების ამარა იდგნენ ერთმანეთის პირისპირ. ღამით. სამის ნახევარზე. სამზარეულოში.

მაგიდაზე პურის თევზი იდო. ქალმა ნახა, რომ მას თავისთვის პური ჩამოეჭრა. დანა ჯერ კიდევ თევზთან იდო. და გადასათარებელზე პურის ნამცეცები ეყარა. როცა საღამოს დასაძინებლად მიდიოდნენ, ის ყოველთვის წმენდდა მაგიდის გადასათარებელს. ყოველ საღამოს. მაგრამ ახლა სუფრაზე ნამცეცები ეყარა. და დანაც აქ იდო. მან იგრძნო, ფილების სიცივე მის სხეულში ნელ-ნელა ზემოთ როგორ მიიწევდა. და თევზს მზერა მოარიდა.

„მეგონა, ვიღაც იყო“, თქვა ვაცმა და სამზარეულოს თვალი მოავლო.

„მეც რაღაც მომესმა“, უპასუხა ქალმა და თანაც შეამჩნია, რომ ის ღამით პერანგში მართლა მოხუცებულად, ანუ თავისი ასაკის, სამოცდასამის კვალობაზე გამოიყურებოდა. დღისით ზოგჯერ უფრო ახალგაზრდული იერი ჰქონდა. მართლაც ბებერივით გამოიყურება, გაიფიქრა ვაცმა, პერანგში გაცილებით მოხუცი ჩანს, მაგრამ ეს ალ-

Haaren. Bei den Frauen liegt das nachts immer an den Haaren. Die machen dann auf einmal so alt.

"Du hättest Schuhe anziehen sollen. So barfuß auf den kalten Fliesen. Du erkältest dich noch."

Sie sah ihn nicht an, weil sie nicht ertragen konnte, dass er log. Dass er log, nachdem sie neununddreißig Jahre verheiratet waren.

"Ich dachte, hier wäre was," sagte er noch einmal und sah wieder so sinnlos von einer Ecke in die andere, "ich hörte hier was. Da dachte ich, hier wäre was."

"Ich hab auch was gehört. Aber es war wohl nichts." Sie stellte den Teller vom Tisch und schnappte die Krümel von der Decke.

"Nein, es war wohl nichts," echote er unsicher.

Sie kam ihm zu Hilfe: "Komm man. Das war wohl draußen. Komm man zu Bett. Du erkältest dich noch. Auf den kalten Fliesen."

Er sah zum Fenster hin. "Ja, das muss wohl draußen gewesen sein. Ich dachte, es wäre hier."

Sie hob die Hand zum Lichtschalter. Ich muss das Licht jetzt ausmachen, sonst muss ich nach dem Teller sehen, dachte sie. Ich darf doch nicht nach dem Teller sehen. "Komm man," sagte sie und machte das Licht aus, "das war wohl draußen. Die Dachrinne schlägt immer bei Wind gegen die Wand. Es war sicher die Dachrinne. Bei Wind klappert sie immer."

Sie tappten sich beide über den dunklen Korridor zum Schlafzimmer. Ihre nackten Füße platschten auf den Fußboden.

"Wind ist ja," meinte er. "Wind war schon die ganze Nacht."

ბათ თმის ბრალია. ქალების ასაკს ღამით თმა გათქვამს, ერთბაშად აბერებს.

„ფეხზე უნდა ჩაგეცვა. ცივ ფილაზე ასე ფეხშიშველი. გაცივდები კიდევ“.

ქალს მისთვის არ შეუხედავს, რადგან არ შეეძლო მისი ტყუილის ატანა. რომ ტყუოდა მას შემდეგ, რაც ოცდაცხრამეტი წელი დაქორწინებულნი იყვნენ.

„ვიფიქრე, აქ ვილაც იყო“, კიდევ ერთხელ თქვა კაცმა და ისევ უაზროდ გაიხედა ერთი კუთხიდან მეორისკენ, „აქ რაღაც მომესმა. და ვიფიქრე, ვილაც იყო“.

„მეც რაღაც მომესმა. მაგრამ ალბათ ტყუილად“. მან თეთვში მაგიდიდან აიღო და ნამცეცები სუფრიდან გადმოყარა.

„არა, ალბათ არათფერი იყო“, გამოეხმაურა ის ყოყმანით.

ქალი კვლავ მშველელად მოეველინა: „ნამოდი ახლა. ალბათ გარეთ იყო რაღაც. ნამოდი, დავწვით. გაცივდები ცივ ფილებზე“.

კაცმა ფანჯრისკენ გაიხედა. „ჰო, გარეთ უნდა ყოფილიყო. მე მეგონა, აქ იყო“.

ქალმა ხელი ანია ჩამრთველისკენ. ახლავე უნდა გამოვრთო შეუქი, თორემ თეთვს შევხედავ, გაიფიქრა მან. თეთვისკენ თვალი არ უნდა გამექცეს. „ნამოდი“, თქვა მან და სინათლე ჩააქრო, „ალბათ გარეთ იყო. ქარის დროს ჟოლობს კედელზე რახარუხი გაუდის“.

მათ ბნელ დერეფანში ხელის ცეცებით გაიკვლიეს გზა საძინებლისკენ. იატაკზე მათი შიშველი ფეხების ტყაპუნის ხმა ისმოდა.

„ქარია“, თქვა კაცმა. „მთელი ღამე ქარი ქროდა“.

Als sie im Bett lagen, sagte sie: "Ja, Wind war schon die ganze Nacht. Es war wohl die Dachrinne."

"Ja, ich dachte, es wäre in der Küche. Es war wohl die Dachrinne." Er sagte das, als ob er schon halb im Schlaf wäre.

Aber sie merkte, wie unecht seine Stimme klang, wenn er log. "Es ist kalt," sagte sie und gähnte leise, "ich krieche unter die Decke. Gute Nacht."

"Nacht," antwortete er und noch: "ja, kalt ist es schon ganz schön."

Dann war es still. Nach vielen Minuten hörte sie, dass er leise und vorsichtig kaute. Sie atmete absichtlich tief und gleichmäßig, damit er nicht merken sollte, dass sie noch wach war. Aber sein Kauen war so regelmäßig, dass sie davon langsam einschlief.

Als er am nächsten Abend nach Hause kam, schob sie ihm vier Scheiben Brot hin. Sonst hatte er immer nur drei essen können.

"Du kannst ruhig vier essen," sagte sie und ging von der Lampe weg. "Ich kann dieses Brot nicht so recht vertragen. Iss du man eine mehr. Ich vertrage es nicht so gut."

Sie sah, wie er sich tief über den Teller beugte. Er sah nicht auf. In diesem Augenblick tat er ihr leid.

"Du kannst doch nicht nur zwei Scheiben essen," sagte er auf seinen Teller.

"Doch. Abends vertragen ich das Brot nicht gut. Iss man. Iss man."

Erst nach einer Weile setzte sie sich unter die Lampe an den Tisch.

როცა სანოლში ჩანვნი, ქალმა მიუგო: „ჰო, მთელი ღამე ქროდა ქარი. ალბათ ჟოლობი იყო“.

„ჰო, მე ვიფიქრე, სამზარეულოში ხომ არ არის-მეთქი. ალბათ ჟოლობი იყო. ეს ისე თქვა, თითქოს უკვე ძილის-ვენაო.“

მაგრამ ქალი ამჩნევდა, რა ყალბად ჟღერდა მისი ხმა, როცა ტყუოდა. „ცივა“, თქვა ქალმა და ნელა დაამთქნარა, „საბანში ჩავძვრები. ღამე მშვიდობისა“.

„ძილი ნებისა“, უპასუხა მან კვლავ: „ჰო, ცივა, ნამდვილად ცივა“.

მერე სიჩუმე ჩამონვა. კარგა ხნის შემდეგ ქალს მოესმა, რომ ვაცი ნელა და სიფრთხილით ღეჭავდა. ქალი განზრახ ღრმად და თანაბრად სუნთქავდა, რომ მისი სიფხიზლე შეუმჩნეველი დარჩენილიყო. ღეჭვის ხმა კი ისეთი მონოტონური იყო, რომ ქალს ნელ-ნელა ჩაეძინა.

როცა მეორე საღამოს ვაცი შინ დაბრუნდა, ქალმა მას ოთხი ნაჭერი პური გაუწოდა. ჩვეულებრივ მხოლოდ სამი ერგებოდა ხოლმე.

„შეგიძლია, მშვიდად ჭამო ოთხი ნაჭერი“, თქვა მან და ნათურას მოშორდა. „ამ პურს წესიერად ვერ ვირგებ. ჭამე ერთით მეტი, მე არც ისე კარგად ვიტან“.

ქალმა დაინახა, როგორ ღრმად დაიხარა ის თეფშის-კენ.

ზევით არ აუხედავს. იმ წუთას შეებრალა ვაცი.

„მხოლოდ ორი ნაჭერი რას გეყოფა?“, თქვა მან თეფშზე დახრილმა.

„მეყოფა, საღამოს პურს ვერ ვიტან. ჭამე, ჭამე“.

ცოტა ხნის შემდეგ მიუჭდა ისიც ნათურის ქვეშ მდგომ მაგიდას.

Die Stadt

Ein Nächtlicher ging auf den Schienen. Die lagen im Mond und waren schön blank wie Silber. Nur kalt, dachte der Nächtliche, kalt sind sie. Links weit ab ein vereinsamtes Geglüh, ein Gehöft. Und dabei ein raugelbter Hund. Das Geglüh und der Hund machten die Nacht zur Nacht. Dann war der Nächtliche wieder allein. Nur der Wind machte seine langatmigen U-Töne an den Ohren vorbei. Und auf den Schienen tupfige Flecken: Wolken übern Mond.

Da kam der Mann mit der Lampe. Die schaukelte, als sie zwischen die beiden Gesichter gehoben wurde.

Der Mann mit der Lampe sagte: „Na, Junge, wohin denn?“

Und der Nächtliche zeigte mit dem Arm auf das Helle hinten am Himmel.

„Hamburg?“, fragte der mit der Lampe.

„Ja, Hamburg“, antwortete der Nächtliche.

Dann polterten unter ihren Schritten leise die Steine. Stießen sich klickernd. Und der Draht an der Lampe quietschte hin und her, hin und her. Vor ihnen lagen die Schienen im Mond. Und die Schienen liefen silbern auf das Helle zu. Und das Helle am Himmel in dieser Nacht, das Helle war Hamburg.

„So ist das aber nicht“, sagte der mit der Lampe, „so ist das nicht mit der Stadt. Das ist hell da, oh ja, aber unter den Lampen gehen auch nur solche, die Hunger haben. Das sag ich dir, du.“

„Hamburg!“, lachte der Nächtliche, „dann ist das andere gleich. Da muss man doch wieder hin, immer wieder hin, wenn man daher gekommen ist. Man muss wieder hin. Und dann“, das sagte er, als ob er

ქაღაჭი

დაგვიანებული მგზავრი რელსებს მიუყვებოდა, რომლებიც მთვარის შუქზე ვერცხლივით ბრწყინავდა. მაგრამ ცივია, ფიქრობდა ღამის მგზავრი. მარცხნივ მოშორებით ეული კოცონი შენიშნა ვიდაცის კარ-მიდამოზე. ამასთან ძაღლის ხრინჩიანი ყეფაც შემოესმა. კოცონი და ძაღლი ღამეს ღამედ აქცევდა. მერე ისევ მარტო დარჩა მგზავრი. მხოლოდ ქარი ჩაუქროლებდა ხოლმე ყურებთან გრძელი, ნაღვლიანი ამოსუნთქვით. რელსები კი ლაქებით იყო აჭრელებული: მთვარეს ღრუბლები ეფარებოდა.

აი, გამოჩნდა კაცი ფარნით ხელში. ფარანი გაქანავდა, როცა ორ სახეს შორის ასწიეს.

ფარნიანმა კაცმა იკითხა: „საით გაგიწევია, ყმანვილო?“

ღამეულმა მგზავრმა ხელით მიუთითა განათებულ ჰორიზონტზე.

„ჰამბურგისკენ?“, ჰკითხა ფარნიანმა.

„ჰო, ჰამბურგისკენ“, მიუგო დაგვიანებულმა მგზავრმა.

შემდეგ ქვების ხრამუნის ხმა გაისმა მათ ფეხქვეშ. ტვაცუნით ეხეთქებოდნენ ერთმანეთს. ფარანზე ჩამოკინწილებული მავთული კი ქანაობდა წინ და უკან, წინ და უკან. მათ წინ მთვარის შუქით განათებული რელსები მოჩანდა. რელსები ვერცხლისფრად მოისწრაფოდნენ სინათლისკენ. ცაზე სინათლის ლაქა კი ჰამბურგისა იყო.

„ასეც არ არის“, თქვა ფარნიანმა კაცმა, „არც ისე კარგია ქალაქში. განათებულია, კი, მაგრამ ლამპიონების ქვეშ მშიერ ადამიანებსაც გადაეყრები. გესმის, რას გეუბნები?“

„ჰამბურგი!“ გაეცინა ღამეულ მგზავრს, „და მერე ყველაფერი სულერთია. ისევ იქით უნდა იარო, ისევ მისკენ, თუ იქიდან წამოხვედი, კვლავ იქით მიისწრაფი“, ისე თქვა, თითქოს ბევრი ფიქრი უტრიალებსო, „ეს არის ცხოვრება!

sich viel dabei dächte, „das ist das Leben! Das einzige Leben!“

Die Lampe quietschte hin und her, hin und her. Und der Wind uhte molltönig an den Ohren vorbei. Die Schienen lagen mondgeglänzt und kalt.

Dann sagte der mit der pendelnden Lampe: „Das Leben! Mein Gott, was ist das: sich an Gerüche erinnern, nach Türdrückern fassen. Man geht an Gesichtern vorbei und fühlt nachts den Regen im Haar. Das ist dann schon viel.“

Da weinte hinter ihnen eine Lokomotive wie ein riesiges Kind voll Heimweh auf. Und sie machte die Nacht zur Nacht. Dann polterte ein Güterzug hart an den Männern vorbei. Und er grollte wie Gefahr durch die sternbestickte seidige Nacht. Die Männer atmeten mutig dagegen, und die runden rotierenden Räder rollten ratternd unter rostroten roten Waggonen. Rasten rastlos rumpelnd davon – davon – davon. Und viel ferner noch leise: davon – davon.

Da sagte der Nächtliche: „Nein, das Leben ist mehr, als im Regen laufen und nach Türdrückern fassen. Das ist mehr, als an Gesichtern vorbeigehen und Gerüche erinnern. Das Leben ist: Angst haben. Und Freude haben. Angst haben, dass man unter den Zug kommt. Und Freude, dass man nicht unter den Zug gekommen ist, Freude, dass man weitergehen kann.“

Dann lag an den Schienen ein schmales Haus. Der Mann machte die Lampe kleiner und gab dem Jungen die Hand: „Also, Hamburg!“

„Ja, Hamburg“, sagte der und ging.

Die Schienen lagen schön blank im Mond.

Und hinten am Himmel ein heller Fleck: die Stadt.

ერთადერთი ცხოვრება!“

ფარანი ქანაობდა წინ და უკან, წინ და უკან. და ქარი მონოტონურად ზუზუნებდა ყურებთან. რელსები მთვარით განათებული და ცივი იყო.

მერე მოქანავე ფარნიანმა თქვა: „ცხოვრება! ღმერთმანი, რა არის: გაიხსენო სუნები, ხელი ვარის სახელურს ჩავლო. გახვიდე ხალხში და ღამით თმაში წვიმის წვეთები იგრძნო. ეს უკვე ბევრია“.

მათ ზურგსუკან ლოკომოტივმა, როგორც გოლიათმა ბავშვმა, სამშობლოს მონატრებისგან ამოიტირა. და ღამე აქცია ღამედ. მერე სატვირთო მატარებელმა ხმაურით ჩაიარა ვაცების სიახლოვეს. როგორც საშიშროებამ ისე დაიგრიალა ვარსკვლავებით ამოქარგულ აბრეშუმის ცაზე. ვაცები გაბედულად, ნირშეუხრელად მიაბიჯებდნენ. მრგვალი, მბრუნავი ბორბლები ჟანგისფერ-წითელი ვაგონების ქვეშ ჭრიალით ტრიალებდა. დაულალავად მძვინვარებდა, ისმოდა ბორბლების ხმა: იქით - იქით - იქით. და რამოდენიმე ხნის შემდეგ უფრო ხმადაბლა: იქით - იქით.

მგზავრმა სთქვა: „არა, ცხოვრება უფრო მეტია, ვიდრე წვიმაში სიარული და ვარის სახელურზე ხელის ჩავლება. ეს უფრო მეტია, ვიდრე ადამიანების გვერდით ჩავლა და სუნების გახსენება. სიცოცხლე არის: შიში და სიხარული. შიშია, როცა მატარებლის ქვეშ ვარდები და სიხარული, როცა მატარებელს ბორბლებში არ ჩაუვარდი, სიხარული, რომ გზის გაგრძელება შეგიძლია“.

რელსებს მიღმა ერთი ღარიბული სახლი იდგა. კაცმა ფარანს დაუნია და ყმანვილს ხელი ჩამოართვა: „მამ ჰამბურგისკენ?“

„ჰო, ჰამბურგისკენ“, მიუგო მან და წავიდა.

რელსები მთვარის შუქზე ღამაზად ბრწყინავდა.

ჰორიზონტზე კი სინათლის ლაქა ვიაფობდა: ქალაქი.

Die traurigen Geranien

Als sie sich kennenlernten, war es dunkel gewesen. Dann hatte sie ihn eingeladen und nun war er da. Sie hatte ihm ihre Wohnung gezeigt und die Tischtücher und die Bettbezüge und auch die Teller und Gabeln, die sie hatte.

Aber als sie sich dann zum ersten Mal bei hellem Tageslicht gegenübersehen, da sah er ihre Nase.

Die Nase sieht aus, als ob sie angenäht ist, dachte er. Und sie sieht überhaupt nicht wie andere Nasen aus. Mehr wie eine Gartenfrucht. Um Himmelswillen! dachte er, und diese Nasenlöcher! Die sind ja vollkommen unsymmetrisch angeordnet. Die sind ja ohne jede Harmonie zueinander. Das eine ist eng und oval. Aber das andere gähnt geradezu wie ein Abgrund. Dunkel und rund und unergründlich. Er griff nach seinem Taschentuch und tupfte sich die Stirn.

Es ist so warm, nicht wahr? begann sie.

O ja, sagte er und sah auf ihre Nase. Sie muss angenäht sein, dachte er wieder. Sie kommt sich so fremd vor im Gesicht. Und sie hat eine ganz andere Tönung als die übrige Haut. Viel intensiver. Und die Nasenlöcher sind wirklich ohne Harmonie. Oder von einer ganz neuartigen Harmonie, fiel ihm ein, wie bei Picasso. Ja, fing er wieder an, meinen Sie nicht auch, dass Picasso auf dem richtigen Wege ist?

Wer denn? fragte sie, Pi- ca - -?

Na, denn nicht, seufzte er und sagte dann plötzlich ohne Übergang:

Sie haben wohl mal einen Unfall gehabt?

Wieso? fragte sie.

Na ja; meinte er hilflos. Ach, wegen der Nase? Ja, wegen ihr.

Nein, sie war gleich so. Sie sagte das ganz geduldig: Sie war gleich so.

მოწყენილი ბაღბები

როცა მათ ერთმანეთი გაიცნეს, უკვე ბნელოდა. მერე ქალმა ის თავისთან დაჰპატიჟა და ისიც მოვიდა. ქალმა მას თავისი ბინა აჩვენა, მაგიდის გადასაფარებლები, ლოგინის თეთრეული და ასევე თეფშები და ჩანგლები, რაც გააჩნდა.

მაგრამ როცა პირველად აღმოჩნდნენ პირისპირ დღის ნათელ შუქზე, ვაცმა მაშინლა დაინახა მისი ცხვირი.

„ისე ჩანს, თითქოს მიკვრებული ქონდეს“, გაიფიქრა მან. „და საერთოდ ცხვირსაც არ ჰგავს. უფრო ხილს წააგავს. ღვთის გულისათვის!“ გაიფიქრა მან, „და ნესტოები! სრულიად არასიმეტრიულია. ერთმანეთთან ჰარმონიაში ვერ მოდის. ერთი ვიწრო და ოვალურია. მეორეს კი უფსკრულივით დაუღია ხახა. შავია, მრგვალი და იდუმალი“. მან ცხვირსახოცი ამოიღო და შუბლი შეიმშრალა.

„ძალიან ცხელა, არა?“ წამოიწყო ქალმა.

„ოჰ, კი“, მიუგო მან და ცხვირზე შეხედა. „მიკვრებული უნდა იყოს“, ისევ გაიფიქრა. ისე უცხოა მისი სახისთვის. ცხვირზე ვანის ფერიც სხვაა. უფრო ინტენსიური. ნესტოები ნამდვილად არაჰარმონიულია. ან რაღაც თავისებური ჰარმონიაა, როგორც პიკასოსთან, უცებ ეს მოუვიდა თავში აზრად. „ჰო,“ წამოიწყო მან კვლავ, „ფიქრობთ, რომ პიკასო სწორ გზას ადგას?“

„ვინ ბრძანეთ?“ ჰკითხა ქალმა, „პი... ვა...?“

„არა, არაფერი,“ ამოიხვნემა ვაცმა და უცებ პირდაპირ იკითხა:

„როდისმე ავარიაში მოყვით?“

„როგორ?“ ჰკითხა ქალმა.

„ჰო...“, მიუგო ვაცმა უმწეოდ. „ა, ცხვირის გამო მეკითხებით?“ „დიახ, მის გამო“.

„არა, ეს ყოველთვის ასეთი იყო,“ თქვა მან თავშეკავებით: „ყოველთვის ასეთი იყო“.

Donnerwetter! hätte er da fast gesagt. Aber er sagte nur:

Ach, wirklich?

Und dabei bin ich ein ausgesprochen harmonischer Mensch, flüsterte sie. Und wie ich gerade die Symmetrie liebe! Sehen Sie nur meine beiden Geranien am Fenster. Links steht eine und rechts steht eine. Ganz symmetrisch. Nein, glauben Sie mir, innerlich bin ich ganz anders. Ganz anders.

Hierbei legte sie ihm die Hand auf das Knie und er fühlte ihre entsetzlich innigen Augen bis an den Hinterkopf glühen.

Ich bin doch auch durchaus für die Ehe, für das Zusammenleben, meinte sie leise und etwas verschämt.

Wegen der Symmetrie? entfuhr es ihm.

Harmonie, verbesserte sie ihn gütig, wegen der Harmonie. Natürlich, sagte er, wegen der Harmonie.

Er stand auf.

Oh, Sie gehen?

Ja, ich – ja.

Sie brachte ihn zur Tür.

Innerlich bin ich eben doch sehr viel anders, fing sie noch mal wieder an.

Ach was, dachte er, deine Nase ist eine Zumutung. Eine angenäherte Zumutung. Und er sagte laut: Innerlich sind Sie wie die Geranien, wollen Sie sagen. Ganz symmetrisch, nicht wahr?

Dann ging er die Treppe hinunter, ohne sich umzusehen. Sie stand am Fenster und sah ihm nach.

Da sah sie, wie er unten stehen blieb und sich mit dem Taschentuch die Stirn abtupfte. Einmal, zweimal. Und dann noch einmal. Aber sie sah nicht, dass er dabei erleichtert grinste. Das sah sie nicht, weil ihre Augen unter Wasser standen. Und die Geranien, die waren genau so traurig. Jedenfalls rochen sie so.

ემშაკმა დალახვროსო, კინალამ წამოსცდა კაცს. ხმამა-
ღლა ესდა სთქვა:

„აჰ, მართლა?“

„ისე ძალიან ჰარმონიული ადამიანი ვარ“, ჩაიჩურჩულა
ქალმა. „და როგორ მიყვარს სიმეტრია! შეხედეთ ჩემს ორ
ბალებს ფანჯარის რაფაზე. მარცხნივ ერთი დგას და მარ-
ჯვნივაც ერთი. სრულიად სიმეტრიულად. არა, მერწმუნეთ,
შინაგანად სრულიად სხვანაირი ვარ. სულ სხვა“.

აქ ქალმა მუხლზე შეახო ხელი და კაცმა იგრძნო მისმა
საშინლად გამჭოლმა მზერამ კეთა როგორ აუნვა.

„მე ქორწინების მომხრე ვარ, თანაცხოვრების,“ წა-
რმოთქვა ქალმა წყნარად და ცოტა დარცხვენით.

„სიმეტრიის გამო?“ აღმოხდა კაცს.

„ჰარმონიის გამო,“ შეუსწორა ქალმა კეთილგანწყო-
ბით. „რა თქმა უნდა,“ თქვა კაცმა, „ჰარმონიის გამო“.

ის წამოდგა.

„მიდიხართ?“

„დიახ, მე... დიახ“.

ქალმა კარებამდე მიაცილა.

„შინაგანად ბევრად სხვანაირი ვარ,“ ისევ თავიდან და-
ინყო.

მან კი გაიფიქრა, „შენი ცხვირი ნამეტანია. მიკვრებული
უბედურება“. ხმამაღლა კი თქვა: „იმის თქმა გსურთ, რომ
შინაგანად ბალებს გავხართ. სრულიად სიმეტრიული, ასე
არ არის?“

მერე უკანმოუხედავად დაეშვა კიბეზე. ქალი ფანჯარა-
სთან იდგა და უყურებდა.

დაინახა, ქვემოთ როგორ შეჩერდა და ცხვირსახოცი
შუბლი როგორ შეიმშრალა. ერთხელ, ორჯერ. და კიდევ
ერთხელ. მაგრამ ის არ დაუნახავს, თუ როგორ შვებით ჩა-
ვლიმა. ეს მას არ დაუნახავს, რადგან თვალები ცრემლით
ჰქონდა სავსე. ბალებებსაც ისეთივე სევდა მორეოდა. ყო-
ველ შემთხვევაში, სურნელი ასეთი ქონდა.

Zwei Männer

Es waren einmal zwei Menschen.

Als sie zwei Jahre alt waren, da schlugen sie sich mit den Händen.

Als sie zwölf Jahre alt waren, schlugen sie sich mit Stöcken und warfen Steine.

Als sie zweiundzwanzig waren, schossen sie mit Gewehren und nach einander.

Als sie zweiundvierzig waren, warfen sie mit Bomben.

Als sie zweiundsechzig waren, nahmen sie Bakterien.

Als sie zweiundachtzig waren, da starben sie.

Sie wurden nebeneinander begraben.

Als sich nach hundert Jahren ein Regenwurm durch ihre beiden Gräber fraß, merkte er gar nicht, dass hier zwei verschiedene Menschen begraben waren. Es war dieselbe Erde. Alles dieselbe Erde.

ორი კასი

იყო და არა იყო რა, იყო ორი ადამიანი. როცა ორი წლისანი იყვნენ, ერთმანეთს ხელებს უტყაპუნებდნენ.

როცა თორმეტის იყვნენ, ერთმანეთს ჯოხებით სცემდნენ და ქვებს ესროდნენ.

როცა ოცდაორის იყვნენ, ერთმანეთს შაშხანებს ესროდნენ.

როცა ორმოცდაორის იყვნენ, ბომბებს ისროდნენ.

როცა სამოცდაორის იყვნენ, ბაქტერიებით დაავადდნენ.

როცა ოთხმოცდაორის იყვნენ, გარდაიცვალნენ. გვერდიგვერდ დაკრძალეს.

როცა ასი წლის შემდეგ წვიმის ჭიაცელამ ორივე საფლავი გამოხრა, ვერც კი შენიშნა, რომ აქ ორი სხვადასხვა ადამიანი იყო დაკრძალული. ეს იგივე მიწა იყო, ისევ ის მიწა.

სარჩევი

Die Küchenuhr	4
სამზარეულოს საათი	5
Das Brot	12
პური	13
Die Stadt	18
ქალაქი	19
Die traurigen Geranien	22
მონყენილი ბალბები	23
Zwei Männer	26
ორი ვაცი	27

შპს „ლიტერა+“
შეკვეთის №320, ტირაჟი 50, 2016 წ.

